

A németek

A németek! — sóhajtja ifja, véne s botot ragadna kezébe, ahogy szokás, ha kutyra jár a kertben, hogy kárt ne tegyen jószág közt s emberben.

A németek! — nehéz a szó, de mégse fogjátok rá a lenszinhajú népre a világégés gyors egymás-utánját; a fűhrerek csak őt is úgy zabálták,

ahogy minket. A fegyvereknek mindegy: fogod vagy fogja rád a zord tekintet — Bolond türeink barmokat teremtett belőlünk, s hulltunk, mint az égitestek.

A németek! — óh, felsajog az emlék! A halottakat egészen feltették, s az élők arra esküdtek az égre, hogy ki ne hülljön az a szó, hogy: béke.

LÓDI FERENC

Ünnepi könyvvásár

Valamikor régen, még az első világháború idején, neves írónk, Krudy Gyula arról parasztkodik egyik cikkében, hogy a karácsonyi ünnepekre a magyar könyvkiadóvállalatok egyetlen magyar könyvet sem adtak ki. Csupa német, francia, angol újdonság fordításával árasztották el az ajándékozni kívánó vásárlóközönséget. Az író joggal kéri számon, hogy talán nem írának a magyar írók? Mint kora kimagasló embere, könnyen megtalálta erre nemcsak a választ, de a köresét okát s okozóját is. Egész sor új magyar alkotás született abban az időben is, csak éppen nem talált kiadóra. A magyar sors bírálóinak, a jövő sorsát latolgató írók könyvei nem kellek az «olvasóközönségnek», így természetesen az elsősorban üzletember kiadónak sem.

Ezt látta meg Krudy Gyula a tényben. A ma embere már sokkal messzibbre következtet ennél. A múlt társadalmi megmérézte a magyar kultúrát és irodalmat; amikor a burzsoázia és a felsőtízezer feudális világának szájaizéhez »igazította«. S ha nem akadt magyar író a becsületesek közül, aki hajlandó volt uszályhordozójává lenni ennek az izlésnek, az sem volt a kapitalista üzletember számára túl nagy tragédia.

Sok keserű karácsonyt hozott magyar írónak ez a múlt...

Mindezek talán nem is jutnának az ember eszébe, ha nem menne el könyvesboltjaink kirakata előtt és nem látna azt a szenvedélyes és magávalragadó szinte érdeklődést, mellyel népünk klasszikusainak és a most bontakozó új magyar irodalom alkotásai felé fordul. Kultúrforradalmunk beszédes bizonyítéka ez a tény — olyan jelenlét, melyre joggal figyelhet fel az író és kiadó egyaránt. A most kezdődő karácsonyi könyvvásár eleven jelképe népünk életszínvonalának emelkedésének.

(19) HANNIBÁL FELTÁMASZTÁSA

Amúgy úgyse lehetett rá semmi kilátása szegény fejének, hogy majd öbölle is csillagos János lesz valaha. Háromszor is nekirugaszkodott már az abécének, de sohse jutott tovább annál, hogy »úr, ír, ír, ír, ír«. (Az se volt ám úr, aki ezt kitálalta. Aki »úr«, az nem ír! Tudja ezt minden írástudó ember.) A káplán már a fononimikát is kipróbálta a János eszméletlenségén (ezt a szép szót is töle tanultam), de az ő feje még ezt sem vette be. Mikor a fülét kellett volna megfogni, akkor az orrához kapkodott és mikor a homlokáról kellett volna a legyet elhajítani, akkor a hasán morzsolgatta a mündérgombot a kincstári cérna erős veszélyeztetésével.

— Már pedig, ha írni, olvasni meg nem tanulsz, akkor a próbaesztendő után odamehetsz, ahol a part szakad — mondta neki a fölöttes hatósága.

— Már pedig én inkább leteszem a pangánót, de engem kukorékolni, meg kását fűjni ne tanítgassanak — jelentette be János a fölöttes hatóságának a véghatározatot.

Mivel a próbaesztendő most már a végefelé járt, János lejtött hűsvétolní Pestre, hogy a Rózi segédelmével valami olyan polgári foglalkozás után nézzon, ahol nem macerálják az embert a tudományokkal.

Ha követválasztásos idő lett volna, akkor tudtam volna valami nekivaló pályát ajánlani Jánosnak, így azonban csak azzal biztattam, hogy becsületes ember jég hátán is megél. Aztán mikor eljő az újév, utánaosztottam, hogy csak nekem adjon am megint, ha szerelmes levelet akar írni!

— Hiszen csak az kellene! — karolt bele Rózi nevére.

— Majd megtanítanom én a betyárt a nyújtófalval úgy, hogy mingyár elmondanád az abécét.

János kihúzta magát, mert rendkívül emeli a férfi önértékét, ha női ajak betyárnak nevezi. De

A régi mondás azt tartja: «A szép élet titka az olvasás». Tegyük talán hozzá még ehhez: a jó könyvek olvasása. A könyv segítőtárs a mindennapok munkája s gondjai közben. Szórátkoztatva nével, tanít, — a csendes órák legjobb barátja.

Vajon ki tud ellenszegülni a jó könyv varázsának?

Régi és új írók, magyarok és külföldiek sorakoznak egymás mellé a könyvesboltok polcain ma már nem kell panaszkodni a kiadókinknak, de a magyar olvasóközönségnek sem, hogy nem talál izlésének, érdeklődésének megfelelő könyvet.

A sok között ott találjuk Csoró Sándor fiatal költő verseit és Nagy István ifjúsági regényét, Shakespeare vigjátékot és Mikszáth regényét, Lenin, Mao Ce-tung műveit, Madách «Ember tragédiáját». S ugyan ki tudná mind felsorolni a sok nevet, címet?

Micsoda változás?! Alig néhány évtizede magyar könyvből öt-hatszáz példány eladása már komoly irodalmi-üzleti sikernek számított, ma a tíz-tizenötzetes példányban megjelenő magyar és külföldi könyvekért a szűz szoros értelmében veszekednek az emberek.

Ha Krudy Gyula ma élne, csodálkozna biztos ezen a jelenlétben. S lehet, hogy talán nem is értené egészen. Pedig nincs ebben semmi csodálatos. Hisz «csak szabad nép tesz csuda dolgokat» és akkor ez már nem is csoda, hanem mindennél előbb, elevenebb valóság. S ez a felismerés vezeti el a dolgozót a könyvesboltokba, hogy magának, másnak ajándékol könyvet vásároljon az ünnepekre. Így mutatkozik meg ebben a kis jelenlétben is népünk változott élete.

Hannibál feltámasztása

Móra Ferenc regénye

kebelemben.

Kerek fekete szeme megcsillant a holdfényben ahogy alma-piros arcát visszafordította.

— Te — mondom Diának, ahogy becsuktuk az ajtót —, észre se vettem eddig, hogy az a Rózi egész jóképű némbor volna, ha a többi nem nézne az ember.

— En meg azt néztem, hogy milyen formás szája volna ennek a legénynek, ha az a nagy rommár-bajusz el nem takarná — tromfolt vissza Dia.

— Na — csücsörítettem előre az ajkam —, azt hiszem, szép szájért nem kell a szomszédba menned.

— Hát, ami azt illeti — nevetett, Dia a szeme sarkából —, én a tiédnek a felét elengedném!

— Mit? — húztam össze a számam. — Így is kisebb, mint a tiéd!

— Próbáljuk össze!

Miután többízben mértéket vettünk egymás szájáról, megint visszatértem a fináncra.

— Te, én azt hiszem, hogy ez a János éppen úgy beletartozik az életembe, mint Hannibál. O szedte ki a csizmából Hannibált, mikor hazaértünk, s most éppen azon a napon jelentkezett újra, mikor Hannibált feltámasztom haló poraiból. Nem érdekes?

— És neki is olyan bunda-bajusza van, mint Hannibálnak, rugott Dia a papucs hegyével. Montanarinak az asztal alá söpört könyvére, amelyben benne van a nagy pun állítólagos képe. (Szerintem ez a másik Hannibált ábrázolja, az admirálist, akit a saját emberei feszítettek keresztire Szárdíniában, mikor Duilius elcsákyozta a flottáját. Az a borbélycímberbe való császárszakállas tengeri borjú, akit ez ábrázol, nem kelhetett át az Alpeseiken.)

(Folytatjuk)

Jelentős mozgalom kezdődött Szegeden

Együttműködnek és kölcsönösen segítik egymást Szeged élelmiszeripari üzei

Szegeden 16 élelmiszeripari vállalat működik, s ezek között ott a Konzervgyár, Vágóhid, Paprikafeldolgozó, Szalámigyár és a Tejüzem is. Valamennyinek jelentős a szerepe a lakosság több és jobb élelemmel való ellátásában. Az élelmiszeripari vállalatoknál is fontos teendő, hogy az MDP Központi Vezetősége határozata alapján csökkenjen az önköltség, emelkedjen a termelékenység.

Szép, tiszaparti városunkban most az élelmiszeripari üzemek jelentős mozgalma indult el, az élelmiszeripari minisztérium és a Szegedi Párt Végrehajtóbizottság segítségével.

Szeged 16 élelmiszeripari vállalatának kölcsönös együttműködési és segítségnyújtási szerződést kötött. Ez jelentős lépés azon az úton, amely a még eredményesebb munkához vezet; — a lakosság szükségleteinek jobb kielégítéséhez.

Igaz, hogy Szegeden eddig is meg lehetett volna a nyomat az üzemek egymás iránti segítség adásának, de ez távolról sem volt kielégítő.

Szegedi disznótorok

— Az... emberek hónapja, a disznóölések ideje —. Régen él már ez a jófajta szólás-mondás a szegedi dolgozó parasztok között.

A Városi Tanács begyűjtési osztályát — ahol a vágási engedélyek kiadása történik — napról-napra egyre többen, már szinte százszámra keresik fel ebben az ügyben. Az elmúlt hét végéig városunkban összesen 1542 disznóölés történt.

A tavalyi esztendőhöz viszonyítva kedvező ez a kép. Érdekes még az is, hogy — a jó kukoricatermes következtében — a legtöbb vágási engedély nagysúlyú, közel 160—200 kilós és még ennél is nagyobb hízott sertésekre szől.

Városunkban különösen az elmúlt két hétben sok disznót vágattak. A hónap első tíz napjában 763 hízott sertésre kérték a szegediek vágási engedélyt.

A disznóölések megkezdése nagymértékben javítja hús- és zsírellátásunkat. Ahogyan szaporodik a vágások száma, úgy gyúlik a zsír a begyűjtő helyeken is. Az eddig beérkezett jelentések alapján 3883 kilogramm zsírt adtak be. Ezen a héten újabb, közel 1600 kilogramm zsír kerül állami raktárainkba, onnét pedig hamarosan azoknak a fogyasztóknak az asztalára, akik még ezután ölnék disznót, vagy pedig ebben az évben elmarad még háztartásukban a disznóvágás.

A közeljövőben állami hízlalóinkból is még nagyobb számban kerülnek sertések levágásra. Eredményeink és készleteink biztatóak, s mire a komoly hidegek beállnak, csaknem teljes mértékben megoldódnak a hús- és a zsírellátás problémái.

énhozzám is volt ám elismerő szava Rózinak:

— A tekintetes úr meg úgyse tudna többet olyan szép levelet írni! Azóta mindig itt hordom a

Nem beszélhettünk eddig arról, hogy szervezett formában, okos tervszerűséggel segítették egymást. Pedig

a gazdasági élet minden területén tudnak támogatást adni egymásnak az üzemek.

A gazdasági együttműködés, segítségnyújtás — nagyon sokoldalú. Kiterjedhet a gépekre, berendezésekre, szállító eszközökre is. Megtörténik, hogy egyik vállalat tchergépkocsija nincs eléggé kihasználva, de ugyanakkor a másik vállalat nem tud szállítóeszközhöz jutni. Mindkét vállalat jól jár, ha a szállító eszközzel kapcsolatban is megegyezésre juthatnak. Az együttműködésnek — kooperációnak — nagy a jelentősége a munkás kölcsönzés terén is. Az élelmiszeripar egyes ágai bizonyos értelemben idényjellegűek. Helyes tehát, ha ezek az idényjellegű üzemek lealásuk idejére átadják egy állandóan működő üzemnek a szakmunkásokat. Raktárral is kiegészítheti egyik üzem a másikat. Természetesen azt minden üzemben külön-külön kell eldönteni, — és aztán együtt összehangolni, — hogy mivel tudnak egymáson segíteni.

Helyes, hogy a Hűtőház a Vágóhid iparvágányának építésével, együtt oldja meg a vagonok mozgatóeszközének gépesítését, s így csökkenti a szállítási költséget. Az energia szolgáltatásban is segítséget nyújt egymásnak a Hűtőház és a Vágóhid. A Paprikafeldolgozó Vállalat gépkocsival is segítette a Konzervgyárat. De ezt a segítséget, alkalmasabbá, sokoldalúbbá, eredményesebbé lehet tenni. Erre mutatott rá az a megbeszélés is, amelyet a Szegedi Konzervgyárban tartottak városunk élelmiszeripari vállalatainak vezetői.

A megbeszélés eredményeként Szeged élelmiszeripari vállalatai kölcsönös segítségnyújtási szocialista szerződést kötöttek egymással.

Ez különösképpen a segédanyag, üzemanyag karbantartás, gépek és gépkapacitás ideiglenes átadására, a használaton kívüli gépek felkutatására és kölcsönzésére, a szállító eszközökkel egymáson való segítségre, tárolótér átadására vonatkozik. De érinti a gépek, berendezé-

sek, műszerek és gépkocsik javításában való együttműködést, a munkaerővel való kisegítést, a karbantartásban is. A műszaki szervezés és tervezés, szaktanácsadás és minőség ellenőrzés, aztán a számvitel is szerepel a szocialista szerződésben.

Az együttműködés főcélja az önköltség csökkentése, a termelékenység növelése.

Ezzel együtt természetesen a termelés minél zavartalanabb biztosítása, a hibák gyors megszüntetése helyileg, éppen az együttműködés, segítése alapján. Nyilvánvaló, hogy mindez a szükségletek jobb kielégítését is jelenti.

Nagy eredményeket hozhat az együttműködés, de csak úgy, ha minden üzemben valóban szívügyüknek tartják a kibontakozó mozgalom erősítését, s nem feledkeznek meg róla. Az élelmiszeripari minisztérium fokozott támogatása szükséges ahhoz, hogy Szeged élelmiszeripari üzei között megfelelő jó legyen a kölcsönös segítség, együttműködés.

Jó és gyümölcsöző lenne bizonyosan, ha városunk textil- és faipari üzei között is szervezett és meghatározott formában meg lenne egymás kölcsönös segítése; az együttműködés. A textil- és faipari üzemek párt- és gazdasági vezetői bizonyára megelégednek majd a módját annak, hogy közös megbeszélésre összejöjjenek az együttműködés létrehozásáért.

A textilüzemekben s a velük összefüggő iparágakban, továbbá a faiparban talán még jóval nagyobbak az adottságok a kölcsönös segítségre, mint az élelmiszeripari vállalatok között. De az élelmiszeripari üzemek szocialista szerződésébe foglaltak nem is egy pontja vonatkozik például a textilüzemekre is. Persze más körülmények között, de a lényegét tekintve azonos módon. Ilyen például a karbantartás, műszaki szervezés, segédanyagok, gépkapacitások.

A textilüzemek és a velük összefüggő iparágak, aztán a faipari üzemek egymás közötti alapos együttműködése, kölcsönös segítése nem kétséges, hogy jelentős lépés lenne előre a kormányprogram megvalósítása útján.

A Duna-Bizottság hétfői ülése

A Duna-bizottság hétfőn folytatta tanácskozásait. Először a bizottság 1955 évi költségvetését tárgyalta, amit egyhangúlag elfogadtak, majd megkezdtek a dunai hajózás szabályzatának kiegészítésére vonatkozó javaslatok tárgyalását. A javaslatokat munkabizottság elé utalták. Az ülés első olvasásában

megtárgyalta a Duna-bizottság alkalmazottainak jogairól és köteleseiről szóló szabályzatot, amelyet további tárgyalás végett szintén munkabizottság elé utalt. Az ülés végül jóváhagyta a Duna-bizottság 1955. évi munkatervét. A Duna-bizottság következő teljes ülését szerdán tartja.

SZEGEDI JEGYZETEK

Utcanevek

Sokan talán csodálják, aszerint, hogy nevek, de az még dalkozva olvasásuk a milyen tárgykörbe furcsább, hogy egy címet: mit lehet a valók, érdekes csodálkozó nagy és fejlett szegedi utcákról írni? portok alakulának kulturális élettel renghosszúak, rövidiek, ki. Foglalkozásnevek: delkező városban, szélesek, keskenyek, molnár, festő, timár, — mint Szeged — az régiek, sárosak; de kormányos, földművelő, természeti jelhiszen ezt mind jól ves; évszakok: tavasz, lengek, évszakok és tudják a szegediek, s nyár, ősz; növényneve: foglalkozások nevei már meg is szokták. vek: bokr, paprika, mellett városunknak. Amit pedig az ember erdő, rózsá, orgona, az irodalom, a műve-mindennap lát, meg-liliom, retek, füzes; szet és a tudományok szokott, lassanként nádas. Vannak még területén kimagasló már észre sem veszi, utónevekről, közleke- gykori alakjai több-inkább természetességi eszközökről és nyire csak a panthe-nek tartja, és csak számszámokról elneve-onban kaptak helyet, akkor tűnik fel szazett utcák is. Az első Ugy gondolom, ők is mára a mindennap hely azonban mégis megérdemlik, hogy látott utca, ha éppen az állatokat és a terület nevezzenek el javítják közeget. mézeti jelenségeket róluk. Ilyen megszokottá illi. Ezeket ugyan- Az első pillanatban váltak a szegedi utca- csak megbecsülték a talán akadékoskodás-nevek is. Ha azonban városbeliek: róluk ne- nek látszik ilyen cse-keliséget megemléte-sétál Szeged utcáin utat. Szivárvány, ni. De hiszen haladó — vagy akár csak hajnal, alkony, szél, hagyományaink apo-rápillant a város tér-délibáb, árvíz; felhő, kébpe (bár ez nehe-gém, daru, galamb, hogy — ha em-zebb mint a séta, mi- oroszlán, farkas; csu- lékművet nem is-állítunk kulturális életünk minden ki-kapható Szegeden) — sorrend teljes legyen, legalább egy utca- névtáblája őrize em-léküket városunkban. maradt ki. Ha hirtelenbe cso- Magukban is elég — az ő városukban. portosítani akarnánk furcsák ezek az utca- VEZÉNYI PÁL